

Kimmo Siira
6.7.2021

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM)

Asia: Lausuntopyyntö, diaarinumero: VN/28198/2020

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annetun lain muuttamisesta

Energiateollisuus ry (ET) kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta. Esitämme kantanamme seuraavaa:

Tuontipolttoaineille annetun huoltovarmuuslainsäädännön uudistaminen vastaamaan nykyistä kaasumarkkinoiden avaamisen jälkeistä tilannetta on tarpeellinen toimenpide. Nykyinen tilanne:

Nykyinen laki tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista ei enää vastaa 1.1.2020 kaasumarkkinoiden avaamisen johdosta tapahtunutta kaasumarkkinalainsäädännön muutosta eikä myöskään markkinoiden avaamisen kautta muuttuneita markkinatoimijoiden rooleja. Näin ollen nykyinen laki ei myöskään enää vastaa huoltovarmuudelle asetettuja vaatimuksia. Lisäksi nykyinen lainsäädäntö asettaa markkinatoimijat eriarvoisen asemaan huoltovarmuuden kautta, mikä taas vääristää kilpailua.

Hallituksen esitys uudeksi laiksi:

Nyt esitetty lakiuudistus on ehdottomasti askel oikeaan suuntaan, joka teknisiltä osin pystytään toteuttamaan markkinaosapuolten puolesta nopeasti. ET haluaa kuitenkin tuoda julki, että huoltovarmuuden kannalta hallituksen esitys jää torsoksi, joka ei heijasta tarpeeksi kaasumarkkinoilla jo tapahtunutta muutosta ja näin ollen ET näkee, että jos nykyinen esitys toteutetaan esitetyllä tavalla, kotimainen huoltovarmuus kaasumarkkinoilla ei parane lain uudistuksen myötä merkittävästi.

Esitetty lakiuudistus ei myöskään ole nykyisen kaasumarkkinalainsäädännön mukainen ja esim. esityksessä käytettävä terminologia poikkeaa nykyisessä kaasumarkkinalaissa käytetystä terminologiasta, joka taas luo turhaa epäselvyyttä markkinoille.

Kun esitettyä lakiuudistusta tarkastelee lämmitysmarkkinoilla jo tapahtuvan sektori-integraation ja vähähiilistymisen tuomien teknologiamuutosten kautta, nykyinen esitys ei myöskään seuraa tätä kehitystä ja näin ollen huoltovarmuustarpeet eivät tule tältäkin osin toteutumaan.

Huoltovarmuuskeskus (HVK) itse 28.6.2021 julkistamassaan tiedotteessa toteaa seuraava:

- "Suomen energiahuoltovarmuuden kulmakivi on ollut fossiilisten polttoaineiden varmuusvarastointi, ja niistä luovuttaessa materiaalisen varautumisemme vaikuttavuus heikkenee".

- ”Energiahuoltovarmuudessa painopiste on siirtymässä öljytuotteiden varastoinnista sähköjärjestelmien ja logistiikkaketjujen varmistamiseen, ja uusien ratkaisujen löytämiseksi”

ET toteaaakin, että kaasumarkkinoilla nykyisin voimassa oleva, vastaavien fossiilisten polttoaineiden varastointivaatimus, ei välttämättä enää ylläpidä nykyistä huoltovarmuustasoa, ottaen huomioon markkinoilla tapahtuneen vähähiilistymisen. Näin ollen varastointivaatimus luo velvoitteen ja sitä kautta kustannuksen, joka kuitenkin perustuu polttoaineen säilöntään, joka käyttö teknologisesti ei ole edes enää mahdollista.

Energiäteollisuus ry esittää jatkotoimenpiteiksi:

ET kiittää TEM:tä ja HVK:ta interaktiivisesta prosessista nykyistä lakiedistystä laadittaessa. On myös ymmärrettävää, ottaen huomioon nykyiset aikatauluhaasteet, että kokonaisvaltaisen huoltovarmuusstrategian tekeminen kaasujen osalta tulee viemään aikansa. Näin ollen ET haluaa tuoda julki uudelleen eri markkinatoimijoiden yhdessä esittämän 2-osaisen ratkaisuehdotuksen huoltovarmuuden perustamiseksi:

Nopeat toimenpiteet:

- 1) Hyväksikäytetään digitaalisuutta laajemmin huoltovarmuutta parantaessa ja otetaan jo käytössä olevasta kaasumarkkinoiden datahubista saatava tieto hyödyksi.
  - a. Jokainen markkinaosapuoli joutuu rekisteröimään itsensä datahubiin toimiakseen markkinoilla ja näin ollen kaikki markkinoilla tapahtuvat muutokset ovat käytössä välittömästi, kun kuukausittainen taselevitys suoritetaan.
  - b. Tällä pystytään automatisoimaan huoltovarmuussyklin analysointi esim. 2 kertaa vuodessa, millä taas pystytään vähentämään markkinoilla olevien toimijoiden eriarvosta kohtelua.
  - c. Tällä päästään eroon myös vuosittaisesta kyselyprosessista, jossa huoltovarmuusinformaation kokoaminen kestää kuukausia ja huoltovarmuusvaatimukset laahaavat yli vuoden perässä todellisesta markkinatilanteesta.
- 2) Muutetaan nykyinen terminologia vastaamaan kaasumarkkinalainsäädännössä käytettävää terminologiaa, jolloin selvennetään markkinatoimijoiden asemaa ja yhdennetään käytäntöjä.

Pitkäaikaiset toimenpiteet:

- 1) Perustetaan laaja-alainen markkinaosapuolten toimielin tarkastelemaan kaasujen huoltovarmuutta TEM:n vähähiilisuustiekarttojen kautta, jossa otetaan huomioon jo tapahtuva sektori-integraatio sekä erilaisten sähköön perustuvien ja sähkön kautta esim. power2x tuotteiden vaikutus huoltovarmuuteen.

Helsingissä 6.7 2021

Kimmo Siira
johtava asiantuntija
Energiäteollisuus ry